

Slöjd

Att tillverka föremål och bearbeta material med hjälp av redskap är ett sätt för människan att tänka och uttrycka sig. Slöjdande är en form av skapande som innebär att finna konkreta lösningar inom hantverkstradition och design utifrån behov i olika situationer. Slöjd innebär manuellt och intellektuellt arbete i förening vilket utvecklar kreativitet och stärker tilltron till förmågan att klara uppgifter i det dagliga livet. Dessa förmågor är betydelsefulla för både individers och samhällets utveckling.

Syfte

Undervisningen i ämnet slöjd ska syfta till att eleverna utvecklar kunskaper i olika hantverk och förmågan att arbeta med olika material och tekniker. Eleverna ska ges möjligheter att utveckla sitt handlag i en process där tanke, sinnesupplevelse och handling samverkar.

Undervisningen ska ge eleverna förutsättningar att utveckla idéer, överväga olika lösningar, framställa föremål och värdera resultat och kombinera dessa kunskaper med medvetna val av material och teknik. Undervisningen ska bidra till att eleverna utvecklar nyfikenhet och kreativitet och uppmuntra eleverna till att ta egna initiativ och att arbeta på ett undersökande och problemlösande sätt.

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om färg, form, funktion och konstruktion. Undervisningen ska också bidra till att eleverna utvecklar en medvetenhet om estetiska traditioner och förståelse för slöjd, hantverk och design från olika kulturer och tidsperioder. Eleverna ska även ges möjlighet att utveckla kunskaper om arbetsmiljö och säkerhetsfrågor och om hur man väljer och hanterar material för att främja en hållbar utveckling.

Vidare ska undervisningen bidra till att eleverna utvecklar kunskaper om ämnesspecifika begrepp. På så sätt ska eleverna ges förutsättningar att samtala om slöjd, hantverk och design samt presentera och utvärdera arbetsprocesser.

Genom undervisningen i ämnet slöjd ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att

- formge och framställa föremål i olika material med lämpliga redskap, verktyg och hantverkstekniker,
- välja och planera tillvägagångssätt för slöjdarbetet utifrån syftet med arbetet och utifrån kvalitets- och miljöaspekter,
- undersöka och reflektera över slöjdföremål utifrån kvalitet, form och funktion, och
- använda ämnesspecifika ord, begrepp och symboler.

Centralt innehåll

I årskurs 1– 3

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden.
- Handverktyg och redskap. Hur de benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Enkla former av några hantverkstekniker.
- Enkla skisser och arbetsbeskrivningar, hur de kan läsas och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen.
- Utforskande av materialens, redskapens och verktygens möjligheter.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Föremål och berättelser som inspirationskällor och förebilder för eget skapande.
- Hur färg, form och material påverkar slöjdföremåls uttryck.

Slöjden i samhället

- Slöjdföremålets funktion och betydelse, till exempel som bruks- och prydnadsföremål.
- Några slöjdmaterials ursprung, till exempel ull och några träslag.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet slöjd, för att till exempel beskriva slöjdföremål.

I årskurs 4– 6

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper och användningsområden.
- Handverktyg, redskap och maskiner. Hur de benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Enkla former av några hantverkstekniker, till exempel metalltrådsarbete, tovning och sågning.
- Enkla skisser och arbetsbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg, och hur de kan läsas och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar till en helhet.

- Utforskande av materialens, redskapens och verktygens möjligheter.
- Dokumentation av arbetsprocessen i ord och bild, såväl med som utan digitala verktyg.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Föremål och berättelser som inspirationskällor och förebilder för eget skapande.
- Hur färg, form och material påverkar slöjdföremåls uttryck.

Slöjden i samhället

- Slöjdföremålens funktion och betydelse, till exempel som bruks- och prydnadsföremål.
- Några slöjdmaterials ursprung, till exempel bomull och svenska träslag.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet slöjd, för att till exempel beskriva slöjdföremål och utvärdera arbetsprocesser.

I årskurs 7– 9

Slöjdens material, redskap och hantverkstekniker

- Metall, textil och trä. Materialens egenskaper, deras användningsområden och kombinationsmöjligheter med varandra och med andra material, till exempel nyproducerade och återanvända material. Hur material kan kombineras med digital teknik.
- Handverktyg, redskap och maskiner. Hur de benämns och används på ett säkert och ändamålsenligt sätt.
- Några former av hantverkstekniker, till exempel virkning och urholkning.
- Ergonomi och arbetsmiljö, till exempel lämplig arbetshöjd och ljudnivå.
- Skisser, mönster och arbetsbeskrivningar, såväl med som utan digitala verktyg. Hur de kan läsas och följas.

Slöjdens arbetsprocesser

- Slöjdarbetets olika delar: idéutveckling, överväganden, framställning och värdering av arbetsprocessen. Hur delarna i arbetsprocessen samverkar och påverkar resultatet.
- Undersökande av olika material och hantverksteknikers möjligheter.
- Dokumentation av arbetsprocessen i ord och bild, såväl med som utan digitala verktyg.

Slöjdens estetiska och kulturella uttrycksformer

- Arkitektur, konst och design som inspirationskällor och förebilder för eget skapande.
- Egen formgivning med hjälp av olika material, färger och former.
- Mode och trender i ungdomskulturer, vad de signalerar och hur de kan påverka individen.

- Slöjd och hantverk i Sverige och andra länder som uttryck för etnisk och kulturell identitet.

Slöjden i samhället

- Slöjd historiskt och i nutid, till exempel lokala hantverkstraditioner och aktuella trender.
- Materialens ursprung, tillverkning, användning och miljöpåverkan.
- Resurshushållning, till exempel genom reparationer och återanvändning av material.

Ämnesspecifika begrepp

- Ord, begrepp och symboler inom ämnet slöjd för att till exempel beskriva slöjdföremål och utvärdera arbetsprocesser.

KUNSKAPSKRAV I SLÖJD

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 6

Eleven kan **medverka** i att formge och framställa olika typer av slöjdföremål och i att arbeta med givna redskap, verktyg och material. Eleven kan också **medverka** i att använda **någon** given hantverksteknik. Utifrån syftet och någon miljöaspekt **medverkar** eleven i att välja material och tekniker i slöjdarbetet.

Eleven **bidrar** till dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av egna och andras slöjdföremål **bidrar** eleven till resonemang om hur föremålens färg, form och material påverkar uttryck och funktion. Eleven kan använda **enstaka** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material och i utvärdering av arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 6

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 6

Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt formge och framställa olika typer av slöjdföremål och arbeta med givna redskap, verktyg och material. Eleven kan också använda **några** givna hantverkstekniker på ett **delvis fungerande** sätt. Utifrån syftet och någon miljöaspekt väljer eleven material och tekniker i slöjdarbetet och ger **enkla** motiveringar till sina val.

Eleven gör **enkla** dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av egna och andras slöjdföremål för eleven **enkla** resonemang om hur föremålens färg, form och material påverkar uttryck och funktion. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **delvis ändamålsenligt** sätt i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material och i utvärdering av arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 6

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 6

Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt formge och framställa olika typer av slöjdföremål och arbeta med givna redskap, verktyg och material. Eleven kan också använda **några** givna hantverkstekniker på ett **väl fungerande** sätt. Utifrån syftet och någon miljöaspekt väljer eleven material och tekniker i slöjdarbetet och ger **välutvecklade** motiveringar till sina val.

Eleven gör **välutvecklade** dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av egna och andras slöjdföremål för eleven **välutvecklade** resonemang om hur föremålets färg, form och material påverkar uttryck och funktion. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **ändamålsenligt** sätt i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material och i utvärdering av arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget E i slutet av årskurs 9

Eleven kan **medverka** i att formge och framställa olika typer av slöjdföremål och i att arbeta med olika redskap, verktyg och material. Eleven kan också **medverka** i att använda olika hantverkstekniker. Utifrån syftet och kvalitets- och miljöaspekter **medverkar** eleven i att välja material och tekniker i slöjdarbetet.

Eleven **bidrar** till dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av slöjdföremål **bidrar** eleven till resonemang om samband mellan kvalitet, form och funktion. Dessutom **bidrar** eleven till resonemang om trender och traditioner i olika kulturer. Eleven kan använda **några** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material, i egna frågor och vid **bidrag** till omdömen om olika arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget D i slutet av årskurs 9

Betyget D innebär att kunskapskraven för betyget E och till övervägande del för C är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget C i slutet av årskurs 9

Eleven kan på ett **delvis fungerande** sätt formge och framställa olika typer av slöjdföremål och arbeta med olika redskap, verktyg och material. Eleven kan också använda olika hantverkstekniker på ett **delvis fungerande** sätt. Utifrån syftet och kvalitets- och miljöaspekter väljer eleven material och tekniker i slöjdarbetet och ger **enkla** motiveringar till sina val.

Eleven gör **enkel** dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av slöjdföremål för eleven **enkla** resonemang om samband mellan kvalitet, form och funktion. Dessutom för eleven **enkla** resonemang

om trender och traditioner i olika kulturer. Eleven kan använda **många** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **delvis ändamålsenligt** sätt i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material, i egna frågor och i **enkla** omdömen om olika arbetsprocesser.

Kunskapskrav för betyget B i slutet av årskurs 9

Betyget B innebär att kunskapskraven för betyget C och till övervägande del för A är uppfyllda.

Kunskapskrav för betyget A i slutet av årskurs 9

Eleven kan på ett **väl fungerande** sätt formge och framställa olika typer av slöjdföremål och arbeta med olika redskap, verktyg och material. Eleven kan också använda olika hantverkstekniker på ett **väl fungerande** sätt. Utifrån syftet och kvalitets- och miljöaspekter väljer eleven material och tekniker i slöjdarbetet och ger **välutvecklade** motiveringar till sina val.

Eleven gör **välutvecklade** dokumentation av arbetet. Utifrån undersökningar av slöjdföremål för eleven **välutvecklade** resonemang om samband mellan kvalitet, form och funktion. Dessutom för eleven **välutvecklade** resonemang om trender och traditioner i olika kulturer.

Eleven kan använda **många** ämnesspecifika ord, begrepp och symboler på ett **ändamålsenligt** sätt i resonemang om olika slöjdföremål, redskap, verktyg, hantverkstekniker och material, i egna frågor och i **välutvecklade** omdömen om olika arbetsprocesser.